

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Teollisuusliitto pitää esityksen tavoitteita pääosin kannatettavina. Esityksessä on kuitenkin muutamia heikkouksia, jotka liittyvät mm. toiminnanohjauksen kokeilun seurantaan, työelämätoimikuntien roolin ja määrän vähentämiseen sekä rahoitusmallin yksityiskohtiin. Erityisesti kustannusryhmämuutosten vaikutukset luonnonvara-aloihin herättävät huolta ja saattavat merkittävästi vaikeuttaa alojen laadukkaan koulutuksen järjestämistä.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Teollisuusliitto pitää ehdotettua kokeilua hyvänä. Kevennetty järjestämislupamenettely sekä vapaa tutkinnonanto-oikeus yhdistettynä ministeriön kanssa käytävään vuoropuheluun voi olla hyvinkin toimiva tapa lisätä ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta ja toimintaedellytyksiä. Kokeilu luo arvokasta tietoa siitä, voidaanko toiminnanohjausta kehittämällä parantaa koulutuksen järjestäjien kykyä vastata työelämän muutoksiin ja työmarkkinoiden tarpeisiin.

Kokeilun seuranta tulisi kuitenkin tehostaa ja sen onnistumista seurata ehdotettua tiheämmin. Teollisuusliitto ehdottaa, että neljän vuoden tarkastelujakson ohessa ministeriö ja koulutuksen järjestäjät pitäisivät kahden vuoden välein välitarkastelun, jossa arvioidaan kokeilun etenemistä ja kehittämistarpeita. Lisäksi työelämätoimikunnilla tulisi olla roolinsa kokeilun seurannassa.

Teollisuusliitto pitää sinänsä kannatettavana, että osana kokeilua myös englanninkielisten tutkintojen järjestämistä helpotetaan. Samalla on koulutuksen järjestäjien kuitenkin äärimmäisen tärkeää varmistaa, että tutkinnon suorittajat oppivat riittävän Suomen kielen taidon. Suomen kielen heikko osaaminen heikentää työntekijän mahdollisuuksia pärjätä työmarkkinoilla ja yhteiskunnassa. Lisäksi riittävä kielitaito on monella alalla myös työturvallisuuskysymys.

Teollisuusliitto suhtautuu erittäin kriittisesti esitykseen työelämätoimikuntien määrän vähentämisestä ja tehtävien kaventamisesta. Ehdotus heikentää linkkiä ammatillisen koulutuksen ja työelämän välillä. Teollisuusliitto ehdottaa, että työelämätoimikuntiin liittyvä muutos poistetaan esityksestä.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Teollisuusliitto pitää rahoitusjärjestelmän uudistuksia lähtökohtaisesti hyvinä. Monimutkainen rahoitusmalli kaipaa yksinkertaistamista ja tavoitteet suorite- ja vaikuttavuusrahoitusten osuuksien kasvusta ovat hyviä. Rahoitusmallin muutokset luovat parempia kannusteita tarjota kokonaisten tutkintojen ohella myös tutkinnon osia sekä ohjaavat koulutuksen järjestäjiä tuottamaan tutkintoja, joilla on työmarkkinoilla aitoa kysyntää ja joiden laatu vastaa työmarkkinoilla tarvittavaa osaamista.

Samalla on kuitenkin varmistettava, että koulutuksen järjestäjät pitävät edelleen kiinni tutkintojen ja suoritteiden laadusta eikä suoriterahoituksen painoarvon kasvu houkuttele laskemaan vaatimustasoa. Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistukseen tuleekin jatkossa kiinnittää entistä parempaa huomiota.

Osana rahoitusmallin kehittämistä ehdotetaan myös asetusmuutosta tutkintojen kustannusryhmiin. Näille muutoksille ei kuitenkaan ole esitetty perusteita tai vaikutusarvioita. Erityisesti luonnonvara-aloihin esitetyt rahoituskorien muutokset aiheuttavat merkittäviä rahoitusleikkauksia. Muun muassa metsäalan ja hevosalan perustutkintoihin korimuutokset johtaisivat arviolta yli neljänneksen (27 %) leikkauksiin. Näin suuret rahoitusleikkaukset horjuttavat laadukkaan koulutuksen järjestämisedellytyksiä. Teollisuusliitto ei pidä luonnonvara-alojen kustannusryhmien muutoksia järkevinä tai perusteltuina ja ehdottaa, että niistä luovutaan.

Opiskelijamaksujen poisto ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa on erinomainen muutos, jota Teollisuusliitto kannattaa lämpimästi.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

Teollisuusliitto kannattaa esitettyjä oppimisen tuen säädöksiä.

Tilauuskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Teollisuusliitto pitää säädösten tavoitteita hyvänä. Säädöksille on perusteet, sillä etenkin alaikäisten ilman turvaverkkoja maahan saapuvien opiskelijoiden välittäminen on lain hengen vastaista toimintaa.

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

Malste Antti
Teollisuusliitto ry.